

PREVENTIVNÍ PROGRAM

ZŠ A MŠ JANKOV

ŠKOLNÍ ROK 2018/2019

zpracovala: Jitka Peroutková

OBSAH:

- 1 Úvod
- 2 Popis současného stavu problematiky
 - 2.1 Charakteristika školy
 - 2.2 Analýza současného stavu ve škole z hlediska SPJ
 - 2.3 Zdůvodnění potřeby programu
- 3 Cíle programu
- 4 Vymezení cílové populace
- 5 Realizace
 - 5.1 Metody a formy
 - 5.2 Navržený způsob realizace
- 6 Měření efektivity programu
- 7 Statistická data
- 8 Rámcový časový harmonogram
- 9 Supervize programu
- 10 Kontakty s jinými organizacemi
- 11 Rozpočet programu
- 12 Program proti šikanování
- 13 Závěr
- 14 Přílohová část
 - Příloha č.1 Dokumenty
 - Příloha č.2 Seznam dostupné odborné a metodické literatury, videotéka, časopisy
 - Příloha č.3 Nabídka kroužků
 - Příloha č.4 Hodnocení MPP 2017/2018

Předkladatel: ZŠ a MŠ Jankov

Údaje o škole: Základní škola a mateřská škola Jankov, okres Benešov

Na Náměstí 29

257 03 Jankov

IČ: 75033364

Tel.: 317833235

<http://zs.jankov.net>

email:zs@jankov.net

Zodpovědná osoba: Jitka Peroutková

Složení preventivního týmu: Kateřina Vesecká - zástupce ředitele školy

Jitka Peroutková - učitelka 1.st., školní metodik prevence

Iva Chmúrová - učitelka 2.st., výchovná poradkyně

Jana Sochůrková - učitelka 2.st.

Lucie Macešková - učitelka 1.st.

Vladimíra Havířová - učitelka MŠ

1 ÚVOD

Nárůst různých sociálně patologických jevů /zneužívání návykových látek, alkoholu, kouření, záškoláctví, šikanování a jiných/ v populaci mládeže a dětí školního věku se stává celospolečenským problémem. Děti, které navštěvují ZŠ, patří k nejohroženější skupině. Proto je důležité zahájit primární prevenci právě v době základní školní docházky, poskytnout žákům co nejvíce informací nejen o drogové problematice /přiměřeně věku žáků/, naslouchat jejich problémům, otevřeně s nimi hovořit i na neformální úrovni, posilovat jejich sebevědomí, rozvíjet sociální komunikaci a spolupráci.

Naše škola připravuje a realizuje Preventivní program, který vychází z metodických pokynů MŠMT /viz.příloha č.1/.

2 POPIS SOUČASNÉHO STAVU PROBLEMATIKY

2.1 Charakteristika školy

Naše škola je úplná základní škola s devíti ročníky a devíti třídami. Součástí školy je mateřská škola, školní družina a školní jídelna. Kapacita školy je 220 dětí. Za poslední tři roky se počet dětí pohybuje od 130 do 150 dětí. Průměrný počet žáků ve třídě nepřekračuje dvacet. Školu navštěvují žáci místní a žáci dojíždějící z dalších 20 obcí, z nichž některé leží mimo spádovou oblast naší školy.

Budova školy se nachází na náměstí, jsou zde všechny třídy i školní družina. Školní jídelna je vzdálena asi 200 metrů. Žáci sem docházejí v doprovodu učitelů. Děti, které jdou z oběda do družiny, vodí také dospělí. Škola je od roku 1927 ve stejné budově, která prošla několika rekonstrukcemi /např. výměna oken a elektroinstalace, plynová kotelna, nová fasáda, nové učebny, nové sociální zařízení, zvětšení prostorů školní družiny, úprava školního dvora/.

Škola má vlastní tělocvičnu, která je kromě vyučování tělesné výchovy využívána pro činnost kroužků, školní družiny, na divadelní představení, výchovné koncerty, vystoupení žáků. Tělocvična také prošla rekonstrukcí /nová střecha, zateplení fasády, nátěr parket/.

Máme specializovanou počítačovou učebnu připojenou na internet, cvičnou kuchyni, školní zahradu. Na plánech kompletní proměny zahrady pracovali žáci během minulých školních let. Kmenové třídy jsou specializované pro výuku jazyků, matematiky, chemie a přírodopisu. Každá třída je vybavena počítači a připojením k internetu. Učebny postupně vybavujeme nejen novým nábytkem, ale i interaktivními tabulemi. Ve třídách na 1.stupni je soubor her, které mohou žáci využívat o přestávkách.

Školní družina je vybavena množstvím her. Vychovatelky organizují besídky, soutěže, přehlídky a akce, které prezentují školu na veřejnosti.

Věnujeme péči nadaným dětem a dětem se specifickými poruchami učení a chování. Pravidelně s nimi pracuje vyškolená učitelka. Logopedická péče probíhá už od mateřské školy, dále se s žáky pracuje, dokud je potřeba.

V posledních několika letech žáci přetváří vnitřní prostory školy svými kresbami a fotografiemi z různých akcí školy.

Jsme základní škola s právní subjektivitou. Ve všech ročnících vyučujeme podle Školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání Škola – základ života.

2.2 Analýza současného stavu ve škole z hlediska sociálně patologických jevů

V červnu 2017 na škole proběhly čtyři ankety: Kouření, Drogy, Šikana a Chování a vztahy. Výsledky jsou zpracovány v příloze č. 4 PP.

Přímý kontakt žáků s drogami v prostorách školy není dosud zaznamenán. Z anket vyplývá, že žákům nebyla droga nabídnuta a nekouří. Pouze 1 žák dostal cigaretu od kamaráda, jeden od rodičů a jeden si ji koupil sám. Z anket dále vyplývá, že jsou někteří žáci nespokojeni s chováním některých žáků ve škole i ve třídě (hluk, pomlouvání, drzost, rvačky, namyšlenost). Nelíbí se jim vztahy ve třídě a chtěli by je zlepšit

Ve školním roce 2007/2008 jsme zaznamenali první pokus o šikanování mladších spolužáků. Tento incident byl podchycen v začátcích a okamžitě řešen. Ve školním roce 2009/2010 jsme řešili ve spolupráci s PČR a OSPODem šikanu dívek ze 7. a 8. třídy. Zápis je součástí deníku MP. Další řešené situace jsou zaznamenány v deníku MP a výchovné poradkyně.

. V roce 2007 proběhlo v 7. ročníku šetření zaměřené na klima třídy a na vzájemné vztahy. Toto šetření prováděli zkušení psychologové ze SVP v Dobřichovicích, kteří na základě výsledků doporučili sezení se třídou zaměřené zejména na podporu kooperace a soudržnost třídy. V roce 2008 v 8. ročníku se konaly „Stmelovací dny“ . V roce 2009 se uskutečnily „Stmelovací dny“ v dalším 8. ročníku. Závěrečná zpráva je součástí hodnocení grantu a hodnocení MPP 2009/2010.

V listopadu 2013 se uskutečnil preventivní program pro 2. stupeň na téma Bezpečná práce na internetu, který zrealizovalo Národní centrum bezpečného internetu. Během 1. pololetí školního roku 2013/2014 v 9. třídě proběhl Program prevence sociálně patologických jevů – Satiterapie pro život, který vedl Bc. Jan Kolář. Jednotlivé bloky nesly názvy: Seznámení a komunikace, Sebepoznání, Konflikty, Závislosti, Sexualita a Krize.

V prosinci 2017 proběhly v každé třídě programy Městské policie Benešov. V 1. - 3. třídě byl program zaměřen na bezpečné chování, ve 4. a 5. třídě na dopravní výchovu. Na 2. stupni žáci absolvovali programy s názvy: Šikana a kyberšikana, Trestní odpovědnost dětí a mládeže, Dítě jako oběť násilného a mravnostního útoku, Kde se vzali?, Domácí násilí.

Škola má každoročně zájem o bezplatné semináře pro pedagogické sbory, které organizuje VISK. Pro velký zájem škol jsme bohužel zatím nebyli úspěšní v zajištění termínu.

2.3 Zdůvodnění potřeby programu

Z vyhodnocení výsledků anket vyplývá, na které oblasti bychom se měli zaměřit. Cíle našeho PP budou směřovat na zlepšení klimatu ve třídách, na zkvalitnění komunikace a spolupráce v rovinách: žák – žák, žák – učitel a opačně, učitel – učitel, učitel – rodič a opačně.

Problémem, na který bychom se rádi v budoucnu zaměřili, je nezájem části žáků a jejich rodičů o vzdělávání. Ne všichni rodiče využívají možnosti navštívit školu a daného vyučujícího kdykoli po předchozí domluvě.

Další věc, kterou bychom chtěli zlepšit, je zájem dětí o úpravu a údržbu své třídy.

3 CÍLE PROGRAMU

Dlouhodobé cíle: a/ žáci - prohlubovat povědomí žáků o SPJ a o jejich možných následcích

- prohlubovat právní vědomí /předpisy, zákony/
- posilovat komunikační dovednosti a zdravé sebevědomí
- řešit problémy nenásilnou formou
- zkvalitnit komunikaci mezi dětmi navzájem, mezi dětmi a dospělými
- vyhledávat granty k prevenci

b/ pedagogové - zapojit více učitelů do vzdělávání v oblasti prevence

- prohloubit spolupráci mezi sborovkami
- zlepšit spolupráci a komunikaci mezi školou a rodiči
- zkvalitnit spolupráci s týmem prevence
- podchytávat skryté projevy SPJ

c/ rodiče - zlepšit komunikaci mezi rodiči a školou

Střednědobé cíle: - využívat externích služeb

- zlepšit klima tříd a školy
- zachovat třídnické hodiny
- týmově spolupracovat s problémovými žáky
- zapojit rodiče do akcí tříd i školy
- informovat učitele o seminářích zaměřených na prevenci
- zlepšit práci školní samosprávy

Krátkodobé cíle: - využívat třídnické hodiny k práci s kolektivem /stmelování, předcházení a řešení problémů atd./

- týmově řešit aktuální problémové situace
- propagovat a nabízet pedagogům semináře o SPJ

- navrhnout další informační dopisy pro rodiče
- vypracovat seznam organizací zabývajících se problematikou primární prevence rizikového chování
- vypracovat seznam organizací poskytující odbornou pomoc
- aktivně se zapojovat do grantů k prevenci

4 VYMEZENÍ CÍLOVÉ POPULACE

Žáci: 6 – 8 let.....1.,2.třída
8 – 10 let.....3.,4.třída
10 – 12 let.....5.,6.třída
12 – 14 let.....7.,8.třída
14 – 15 let.....9.třída

Pedagogové: ředitel školy
zástupce ředitele

učitelé 1.stupně

učitelé 2.stupně

vychovatelky ŠD

asistentky

Dospělí: nepedagogičtí zaměstnanci školy

rodiče žáků školy

veřejnost

5 REALIZACE

5.1 Metody a formy

Prevence SPJ je součástí školního vzdělávacího programu naší školy. Témata na sebe navazují a rozšiřují se.

Metody a formy: - ve výuce jednotlivých předmětů /výklad, samostatná práce, skupinová

práce, projektové vyučování, referáty, slohová práce, práce s internetem, video, DVD, práce s knihou/

- besedy, přednášky, diskuse
- individuální, týmová práce s problémovým žákem
- práce týmu prevence
- školní samospráva /společná příprava akcí a řešení problémů/
- třídní akce
- konzultační hodiny výchovné poradkyně a metodika prevence
- aktivity žáků mimo výuku / výlety, akce, soutěže, kroužky/
- semináře pro pedagogy
- seznámení rodičů s PP /schůzka Klubu rodičů, webové stránky školy, třídní schůzky, Dny otevřených dveří, nástěnka ve škole/

5.2 Navržený způsob realizace

Žáci: - ve výuce - 1.stupeň - převážně v Prvouce, Přírodovědě

- 2.stupeň - převážně ve Výchově ke zdraví, v Občanské výchově, v Chemii, ale i Českém jazyce, v Dějepise, v Zeměpise

- besedy, přednášky, referáty, projekty

- mimo výuku - akce školy, akce třídy

- soutěže, výlety, kroužky

- školní samospráva

Pedagogové: - semináře

- publikace, letáky, VHS, DVD ve sborovnách a v ředitelně, internet

- časopisy Prevence, Moderní vyučování, Rodina a škola, Informatorium

- vyhlášky a metodické pokyny

Rodiče. - plenární schůze Klubu rodičů

- webové stránky

- třídní schůzky, konzultační dny

- knihovna a nástěnka ve škole

6 MĚŘENÍ EFEKTIVITY PROGRAMU

Cíle programu budou sledovány. Výsledky budou zaznamenávány a vyhodnocovány. K měření efektivity programu bude použito:

- anket /během školního roku/
- schůzek týmu prevence
- sociometrických šetření /v případě potřeby/
- písemných hodnocení akcí žáky /okamžitá zpětná vazba/
- jednání na pedagogických radách /zápisy z těchto schůzí/
- záznamníků učitele /Učitelé si do nich zapisují veškerá jednání s žáky i rodiči. Do druhého si zapisují veškeré akce a semináře, kterých se zúčastnili a hodnotí je./

7 STATISTICKÁ DATA

Výsledky anket jsou v příloze č. 4 Preventivního programu na školní rok 2017/2018.

8 RÁMCOVÝ ČASOVÝ HARMONOGRAM

Podrobnější kalendář školních a třídních akcí je k nahlédnutí u vedení školy. Kalendář je aktualizován na pedagogických radách. Další akce jsou zaznamenány v měsíčních plánech školy.

9 SUPERVIZE PROGRAMU

Supervize je zajišťována konzultacemi s okresní metodičkou prevence Mgr. et Mgr. Blankou Tomkovou, která pracuje v PPP Benešov nebo její zástupkyní.

10 KONTAKTY S JINÝMI ORGANIZACEMI

Škola spolupracuje s těmito subjekty: - Magdaléna o.p.s.

- PPP Benešov a Vlašim
- Policie ČR
- OÚ Jankov
- MěÚ Votice
- SVP Dobřichovice
- občanské sdružení JULES A JIM
- Bc. Jan Kolářný
- Národní centrum bezpečného internetu

- Policejní Prezidium ČR
- OSPOD
- Městská policie Benešov

11 ROZPOČET PROGRAMU

Finanční zabezpečení je zajištěno z části školou, OÚ Jankov, Klubem rodičů a žáky školy.

12 PROGRAM PROTI ŠIKANOVÁNÍ

PROGRAM PROTI ŠIKANOVÁNÍ

1./ Definice šikany dle MŠMT Čj.: 22294/2013-1

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrozit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje

jak fyzické útoky např. v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování. Šikana se projevuje i v nepřímé podobě jako demonstrativní přehlížení a ignorování žáka či žáků třídní nebo jinou skupinou spolužáků. Rovněž se může realizovat prostřednictvím elektronické komunikace, jedná se o tzv. kyberšikanu.

Pedagogičtí pracovníci školy jsou s tímto MP MŠMT seznámeni.

2./ Metodika řešení problému

Odhalení šikany bývá obtížné. Významnou roli hraje strach obětí, pachatelů a dalších účastníků. Strach vytváří obvykle prostředí „solidarity“ agresorů i postižených. Účinné a bezpečné vyšetření šikany vychází z kvalifikovaného odhadu stádia a formy šikanování /viz.příloha/.

KRIZOVÝ PLÁN „A“

Zahrnuje situace, které škola zvládne řešit vlastními silami /např.řešení počátečního stadia šikanování/.

Kroky: 1/ rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili a s oběťmi

2/nalezení vhodných svědků

3/individuální, popřípadě konfrontační rozhovory se svědky

Přímá konfrontace obětí s agresory je nepřípustná!!!

4/zajištění ochrany obětí /umístění žáka do chráněného prostředí s dohledem

dospělé osoby/

5/rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi

Rozhovory – v pořadí obětí, svědci, agresoři

Dle situace je možno oddělit agresory od kolektivu, aby nemohli ovlivnit svědky.

Je třeba zjistit: - kdo je oběť, popřípadě kolik je obětí

- kdo je agresor, popřípadě kolik je agresorů, kdo je iniciátor a kdo je aktivní účastník šikanování
- kdy a kde k šikaně dochází
- jakou formou, co a jak dělali agresoři konkrétním obětem
- jak dlouho a jak často trvá
- proč ubližovali
- jaké opatření navrhují a proč
- jak lze násilí v budoucnu zabránit

Důležité je vytvoření seznamu hlavních typů agresorů /iniciátorů, aktivních účastníků a agresorů, kteří jsou současně oběťmi/ a u jejich jmen si zaznamenat co nejpřesnější údaje kdy, kde, jak a komu co dělali.

KRIZOVÝ PLÁN „B“

Zahrnuje situace, kdy škola potřebuje pomoc z venku a je nezbytná její spolupráce se specializovanými institucemi a policií /např. řešení pokročilé a nestandardní šikany, výbuchu skupinového násilí vůči oběti/.

- Kroky:** 1/překonání šoku pedagogického pracovníka a bezprostřední záchrana oběti
- 2/domluva pedagogických pracovníků na spolupráci a postupu vyšetřování
- 3/zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi
- 4/pokračující pomoc a podpora oběti
- 5/nahlášení policii
- 6/vlastní vyšetřování

V rámci první pomoci je nutné spolupracovat s dalšími institucemi a orgány /PPP Benešov, SVP Dobřichovice, OSPOD, Policie ČR/ viz.Krizový plán školy.
V případě negativních dopadů šikanování na oběť je nutné zprostředkovat péči PPP Benešov, SVP Dobřichovice nebo dalších odborníků.

3./ Výchovná opatření

Pro potrestání agresorů lze využít: - napomenutí a důtka třídního učitele

- důtka ředitele školy

- snížená známka z chování

Pro nápravu situace je důležité pracovat s celým třídním kolektivem. Žáci jsou informováni o rizicích agresivního chování a o výchovných opatřeních školy, o možnostech pomoci pro oběti a svědky šikany.

V mimořádných případech může ředitel školy: - doporučit rodičům dobrovolné umístění

dítěte do SVP nebo pobyt v diagnostickém

ústavu

- podat návrh OSPODu k zahájení práce

s rodinou

4./Spolupráce s rodiči

Pokud rodiče informují školu o podezření na šikanování, je za odborné vyšetření zodpovědný ředitel školy. Při vyšetřování i nápravě je potřebná spolupráce vedení školy, školního metodika prevence, výchovného poradce, třídního učitele a ostatních pedagogických pracovníků s rodiči obětí i agresorů. Je vhodné jednat s rodiči obětí a agresorů odděleně, rodiče agresorů zvat po páru. Je žádoucí přítomnost obou zákonných zástupců. Je důležité je seznámit s případem a opatřeními, která škola přijme. Jednání je přítomen ředitel školy, výchovný poradce, školní metodik prevence, třídní učitel. Z jednání se vytvoří zápis, který podepíše všichni přítomní. **Při jednání je nutný taktní přístup a zejména zachování důvěrnosti informací.**

PŘÍLOHA

Znaky šikanování

1/ **Nepřímé (varovné) znaky** šikanování mohou být např.:

- Žák je o přestávkách často osamocený, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády.
- Při týmových sportech bývá jedinec volen do družstva mezi posledními.
- O přestávkách vyhledává blízkost učitelů.
- Má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený.
- Působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči.
- Stává se uzavřeným.
- Jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje.
- Jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené.
- Jeho oděv je zašpiněný nebo poškozený.
- Stále postrádá nějaké své věci.
- Odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy.
- Mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy.
- Začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole.
- Odřeniny, modřiny, škrábance nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit.

- **Zejména je třeba věnovat pozornost mladším žákům nově zařazeným do třídy, neboť přizpůsobovací konflikty nejsou vzácností!**

2/ Přímé znaky šikanování mohou být např.:

- Posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet. Rozhodujícím kritériem je, do jaké míry je daný žák konkrétní přezdívkou nebo „legrací“ zranitelný.
- Kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejména pronášené nepřátelským až nenávistným, nebo pohrdavým tónem.
- Nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu nebo za něj platil.
 - Příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem, a skutečnost, že se jim podřizuje.
 - Nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestních činů či k spoluúčasti na nich.
 - Honění, strkání, štouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvláště silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí.
- Rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout.

Stádia šikanování /podle Michala Koláře, MP MŠMT Čj.24 246/2008-6 k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení/

1.stadium: **Zrod ostrakismu**

Jde o mírné, převážně psychické formy násilí, kdy se okrajový člen skupiny necítí dobře. Je neoblíben a není uznáván. Ostatní ho více či méně odmítají, nebaví se s ním, pomlouvají ho, spřádají proti němu intriky, dělají na jeho účet „drobné“ legrácky apod. Tato situace je již zárodečnou podobou šikanování a obsahuje riziko dalšího negativního vývoje.

2.stadium: **Fyzická agrese a přitvrzování manipulace**

V zátěžových situacích, kdy ve skupině stoupá napětí, začnou ostrakizovaní žáci sloužit jako hromosvod. Spolužáci si na nich odreagovávají nepříjemné pocity například z očekávané těžké písemné práce, z konfliktu s učitelem nebo prostě jen z toho, že chození do školy je obtěžuje. Manipulace se přitvrzuje a objevuje se zprvu ponejvíce subtilní fyzická agrese.

3.stadium: **Vytvoření jádra /klíčový moment/**

Vytváří se skupina agresorů, úderné jádro. Tito šířitelé „viru“ začnou spolupracovat a systematicky, nikoliv již pouze náhodně, šikanovat nejvhodnější oběti. V počátku se stávají jejich oběťmi ti, kteří jsou už osvědčeným objektem ostrakizování. Jde o žáky, kteří jsou v hierarchii nejnižší, tedy ti „slabí“.

4.stadium: **Většina přijímá normy**

Normy agresorů jsou přijaty většinou a stanou se nepsaným zákonem. V této době získává neformální tlak ke konformitě novou dynamiku a málokdo se mu dokáže postavit. U členů „virem“ přemožené skupiny dochází k vytvoření jakési alternativní identity, která je zcela poplatná vůdcům. I mírní a ukáznění žáci se začnou chovat krutě – aktivně se účastní týrání spolužáka a prožívají při tom uspokojení.

5.stadium:**Totalita nebo dokonalá šikana**

Násilí jako normu přijímají všichni členové třídy. Šikanování se stává skupinovým programem. Obrazně řečeno nastává éra „vykořisťování“. Žáci jsou rozděleni na dvě sorty lidí, které jsem pro přehlednost označil jako „otrokáře“ a „otroky“. Jedni mají všechna práva, ti druzí nemají práva žádná.

Druhy šikanování

Fyzická aktivní přímá – útočníci oběť věší, škrtní, kopou, fackují

Fyzická aktivní nepřímá – kápo pošle nohsledy, aby oběť zbili, oběti jsou poničeny věci

Fyzická pasivní přímá – agresor nedovolí oběti, aby si sedla do lavice

- fyzické bránění oběti v dosahování jejich cílů

Fyzicky pasivně nepřímá – agresor odmítne oběť na její požádání pustit ze třídy na záchod

- odmítnutí splnění požadavků

Verbální aktivní přímá – nadávání, urážení, zesměšňování

Verbální aktivní nepřímá – rozšiřování pomluv, patří sem i tzv.symbolická agrese, která může

být vyjádřena v kresbách, básních apod.

Verbální pasivní přímá – neodpovídá na pozdrav, otázky apod.

Verbální pasivní nepřímá – spolužáci se nezastanou oběti, je-li nespravedlivě obviněna z něčeho, co udělali její trýznitelé.

Informační leták pro žáky

Nikdo nemá právo druhému ubližovat!

Spolužáci se k tobě chovají nepřátelsky, ubližují ti a ty nevíš, jak dál.

Víš o někom, kdo je šikanován, a je ti ho líto.

PŘEKONEJ STRACH A ZAJDI ZA UČITELEM, KTERÉMU DUVĚŘUJEŠ.

Co je to šikanování?

Za šikanování se považuje to, když jeden nebo více žáků úmyslně, většinou opakovaně ubližuje druhým. Znamená to, že ti někdo, komu se nemůžeš ubránit, dělá, co ti je nepříjemné, co tě ponižuje, nebo to prostě bolí. Strká do tebe, nadává ti, schovává ti věci. Ale může ti znepríjemňovat život i jinak. Pomlouvá tě, intrikuje proti tobě, navádí spolužáky, aby s tebou nemluvili a nešíkali si tě. Později se otravování života stupňuje a zdokonaluje. Nastupuje fyzické násilí /bití, krádeže a poškozování věcí/. Šikanování je vážná věc a v řadě případů bývá trestným činem.

Proč bývá člověk šikanován?

Není to proto, že by byl špatný, nebo proto, že by si to nějak zasloužil. Chyba není v něm, ale ve špatných vztazích mezi některými spolužáky. Převládá v nich bezohlednost a násilí.

Jak se můžeš bránit?

Když se ptali jednoho zoufalého žáka, proč o svém trápení neřekl rodičům, odpověděl: „Já nevím, když přijdu domů, tak se na to snažím nemyslet. A doufám, že už to bude lepší.“ Myslet si, že to bude lepší, je omyl. Nikomu nic neříct, je strkání hlavy do písku, které situaci jenom zhoršuje. Nevzdávej to a udělej následující:

--- Obrať se na učitele, kterému důvěřuješ. Může ti pomoci, bude ti věřit a neprozradí tě.

--- Svěř se svým rodičům.

--- V případě, že nenajdeš odvahu říct to ani svým rodičům, zavolej na pražskou Linku bezpečí, telefon 800 155 555 nebo 116 111. Bezplatně můžeš telefonovat z celé republiky. Nepotřebuješ k tomu peníze ani telefonní kartu. Tito lidé ti budou věřit, protože nejsi sám, komu se něco podobného děje.

ŠIKANA

Informační leták pro rodiče

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrožit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky např. v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování. Šikana se projevuje i v nepřímé podobě jako demonstrativní přehlížení a ignorování žáka či žáků třídní nebo jinou skupinou spolužáků. Rovněž se může realizovat prostřednictvím elektronické komunikace, jedná se o tzv. kyberšikanu.

Varovné signály:

- ** Za dítětem nepřicházejí domů spolužáci nebo jiní kamarádi.
- ** Dítě nemá kamaráda, s nímž by trávilo volný čas, s nímž by si telefonovalo apod.
- ** Dítě není zváno na návštěvu k jiným dětem.
- ** Nechuť jít ráno do školy /zvláště když dříve mělo školu rádo/. Dítě odkládá odchod

z domova, případně je na něm možno při bedlivější pozornosti pozorovat strach. Ztráta chuti k jídlu.

** Dítě nechodí do školy a ze školy nejkratší cestou, případně střídá různé cesty, prosí o dovoz či odvoz autem.

** Dítě chodí domů hladové /agresoři mu berou svačinu nebo peníze na svačinu/.

** Usíná s pláčem, má neklidný spánek, křičí ze snu, např. "Nechte mě!"

** Dítě ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se na ně.

** Dítě bývá doma smutné či apatické nebo se objeví výkyvy nálad, zmínky o možné sebevraždě. Odmítá svěřit se s tím, co je trápí.

** Dítě žádá o peníze, přičemž udává nevěrohodné důvody /např. opakovaně říká, že je ztratilo/, případně doma krade peníze.

** Dítě nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí.

** Dítě je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům nebo jiným dětem, možná projevuje i zlobu vůči rodičům.

** Dítě si stěžuje na neurčité bolesti břicha nebo hlavy, možná ráno zvrací, snaží se zůstat doma. Své zdravotní obtíže může přehánět, případně i simulovat /manipulace s teploměrem apod./

** Dítě se vyhýbá docházce do školy.

** Dítě se zdržuje doma víc, než mělo ve zvyku.

Co dělat ?

Připusťme, že několik výše uvedených signálů ve vás vzbudí určité podezření, že by mohlo jít o šikanování vašeho dítěte. V ideálním případě se vám dítě svěří samo. Pochvalte ho, povzbudte, ujistěte ho, že nežaluje. Ubezpečte své dítě, že udělalo dobře, že se vám svěřilo. Pochvalte ho především za to, že našlo odvahu a sílu se vám svěřit s tak závažnými skutečnostmi. Přesvědčte ho, že mu chcete pomoci a to potom musíte dodržet. Vyslechněte ho a dejte mu najevo, že jeho informace berete vážně a že mu věříte. Odložte svoji práci, protože není nic důležitějšího než vaše dítě. Poskytněte mu veškerou podporu. Mluvte s ním více než dříve a věnujte mu dostatek péče. Nezapomeňte informovat školu /třídního učitele nebo vedení školy/ a nebojte se je požádat o pomoc. **Je třeba vyhledat pomoc odborníka.**

13 ZÁVĚR

Preventivní program školy je součástí výchovy a vzdělávání žáků po celou dobu povinné školní docházky. Účastní se ho pedagogický sbor, žáci, rodiče a odborníci.

PP bude průběžně kontrolován a vyhodnocován metodikem prevence a podle výsledků může být upravován. S výsledky budou seznámeni ostatní učitelé na pedagogických radách.

14 PŘÍLOHOVÁ ČÁST

Příloha č.1

Metodický pokyn: - MŠMT Č.j. 21291/2010-28 k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů

ve školách a školských zařízeních

- MŠMT Č.j. 21149/2016 k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních

- MŠMT Č.j. 14 423/99 k projevům rasismu, xenofobie a intolerance

- MŠMT Č.j. 10 194/2002 k jednotnému postupu při uvolňování a

omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví

- MŠMT Č.j. 25 884/2003 ke spolupráci předškolních zařízení, škol a

školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané

Zákon č.359/1999 Sb. o sociálně právní ochraně dětí

Zákon č.65/2017 o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek

Závazný pokyn Policejního prezidenta č.179/2000

Vyhláška č.116/2011 o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních

Metodika MŠMT „Co dělat, když – intervence pedagoga“

